

OBVESTILO O ZATIRANJU AMERIŠKEGA ŠKRŽATKA

Datum: 23.6. 2023

Vinska trta je v vinogradih SV Slovenije že večinoma odcvetela, fenološka faza – BBCH 69 (konec cvetenja) – BBCH 71 (nastavek plodiča: mladi plodiči začenjajo nabrekati, preostali cvetovi odpadajo).

Slika: Ličinka ameriškega škržatka.

V vinogradih, kjer je vinska trta **POPOLNOMA ODCVETELA**, je sedaj čas za **prvo zatiranje** ameriškega škržatka (*Scaphoideus titanus* Ball.) - prenašalca zlate trsne rumenice, ki ga trenutno najdemo v stadiju ličinke L2 in L3. **Škropljenje naj bo opravljeno v času med 24. junijem in 3. julijem, vendar NE pred povsem zaključenim cvetenjem VSEH SORT v vinogradu!** Pred uporabo insekticida je treba pokositi cvetočo podrast v vinogradu.

Zatiranje ameriškega škržatka je v skladu s **pravilnikom o ukrepih za preprečevanje širjenja in zatiranja zlate trsne rumenice (UL RS, št. 48/14, 49/16 in 8/17) OBVEZNO ZA VSE** imetnike vinske trte in sicer:

- v **vinogradih** za pridelavo grozdja ter **na brajdah in ohišnicah** v razmejenem območju zlate trsne rumenice, to je v okuženih območjih, varovalnih pasovih in žariščih okužbe (**območje Štajerske in Prekmurja**).
- v matičnih vinogradih, matičnjakih in trsnicah na celotnem območju Sloveniji

OPOZARJAMO vinogradnike, da je zaradi slabšanja stanja okužb z zlato trsno rumenico obvezno število škropljenj v letošnjem letu višje kot v prejšnjih letih in je določeno po občinah. Zato morajo vinogradniki preveriti, v kateri občini se nahaja njihov vinograd. Obvezno število tretiranj po občinah je navedeno v tabeli spodaj. Poudarjamo, da je za učinkovito preprečevanje širjenja ključnega pomena pravočasno in dosledno zatiranje prenašalca ameriškega škržatka z insekticidi in tudi odstranjevanje okuženih trt.

Za **PRVO ZATIRANJE** ameriškega škržatka priporočamo uporabo sledečih insekticidov: **Mospilan 20 SG** v odmerku 0,375 kg/ha (1 krat letno), **Sivanto prime** v 0,5 l/ha (1 krat letno) ali **Movento SC 100** v 0,7 L/ha (2 krat letno). Ti pripravki imajo sistemičen – rezidualni način delovanja in učinkovito zatirajo ameriškega škržatka za obdobje cca. 3 tednov. Za prvo tretiranje je zaradi antirezistentne strategije **PRIPOROČLJIVO** uporabiti pripravek Mospilan 20 SG ali Sivanto Prime.

V **ekoloških vinogradih** je mogoče uporabiti **Flora verde** (3 krat letno) ali **Biotip floral** v 1,6 l/ha (3 krat letno).

ŠTEVILO POTREBNIH TRETIRANJ:

- 1) V **vinogradih** za pridelavo grozdja v okuženem območju in v varovalnem pasu v severovzhodni Sloveniji (Štajerska in Prekmurje):

Območje in institucija	Občine	Število obveznih tretiranj letno
Okuženo območje v Prekmurju KGZS - Zavod Maribor	Lendava, Dobrovnik	3 tretiranja
Okuženo območje in varovalni pas KGZS - Zavod Maribor	Ljutomer, Ormož, Razkrižje, Sveti Tomaž, Sveti Jurij ob Ščavnici, Trnovska vas, Destrnik	3 tretiranja
Varovalni pas vključno z žarišči okužbe (ob okuženem območju, Štajerska) KGZS - Zavod Maribor	Sveti Andraž, Juršinci, Gorišnica, Dornava	3 tretiranja
Varovalni pas vključno z žarišči okužbe (ob okuženem območju, Štajerska) KGZS - Zavod Maribor	Zavrč, Cirkulane, Markovci, Ptuj, Duplek, Lenart, Sveta Trojica v Slovenskih goricah, Cerkevjak, Gornja Radgona, Radenci, Križevci	3 tretiranja; če imetnik sam spremlja ulov odraslih škržatkov z rumenimi lepljivimi ploščami v skladu z načrtom ukrepov in so po 2. tretiranju ulovljeni manj kot 4 škržatki na eno ploščo na teden, 3. tretiranja ni treba opraviti.
Varovalni pas vključno z žarišči okužbe (Prekmurje) KGZS - Zavod Maribor	Moravske toplice, Puconci, Kobilje	3 tretiranja; če imetnik sam spremlja ulov odraslih škržatkov z rumenimi lepljivimi ploščami v skladu z načrtom ukrepov in so po 2. tretiranju ulovljeni manj kot 4 škržatki na eno ploščo na teden, 3. tretiranja ni treba opraviti.
Varovalni pas vključno z žarišči okužbe (Štajerska) KGZS - Zavod Maribor	Veržej, Križevci, Apače, Sveta Ana, Šentilj, Kungota, Pesnica, Sveti Jurij v Slovenskih goricah, Benedikt, Maribor, Hoče-Slivnica, Rače-Fram, Miklavž na Dravskem polju, Starše, Hajdina, Videm, Kidričevo, Slovenska Bistrica, Poljčane, Makole, Majšperk, Podlehnik, Oplotnica, Žetale, Središče ob Dravi	2 tretiranja
Varovalni pas vključno z žarišči okužbe (Prekmurje) KGZS - Zavod Maribor	Tišina, Murska Sobota, Beltinci, Odranci, Črenšovci, Velika Polana, Turnišče, Cankova, Rogašovci, Grad, Kuzma, Gornji Petrovci, Šalovci, Hodoš	2 tretiranja

- 2) **VEKOLOŠKI pridelavi so obvezna najmanj 3 tretiranja.** Sredstva na podlagi piretrina imajo kontakten način delovanja in posledično kratko delovanje, zato se tretiranja opravijo v presledkih, ki niso daljši od **7 dni**. Zaradi boljše učinkovitosti zatiranja je priporočljivo, da se pri uporabi sredstev na osnovi piretrina škropilni brozgi doda ustrezno močilo oz. adjuvant.
- 3) **V brajdah in ohišnicah** v razmejenem območju je **OBVEZNO vsaj eno tretiranje** v rastni dobi, ki se opravi po končanem cvetenju vinske trte. Izven razmejenih območij zatiranje ameriškega škržatka ni obvezno, je pa **PRIPOROČLJIVO**. Priporoča se uporaba pripravkov **Flora verde** ali **Biotip floral**, ki jih je mogoče kupiti **brez** Potrdila o pridobitvi znanj iz fitomedicine samo v specializiranih prodajalnah s FFS. **PRIPOROČLJIVO** je, da se v začetku Julija na brajdi izobesijo rumene lepljive plošče.

Ulov odraslih ameriških škržatkov na rumene lepljive plošče začnemo spremljati po prvem opravljenem tretiranju. O načinu in natančnem času izobešanja rumenih lepljivih plošč vas bomo obvestili.

- **ZATIRANJE AMERIŠKEGA ŠKRŽATKA V MATIČNIH VINOGRADIH, MATIČNJAKIH IN TRSNICAH**

V matičnih vinogradih, matičnjakih in trsnicah je **obvezno zatiranje ameriškega škržatka povsod po Sloveniji**, to je v razmejenih območjih in izven njih.

Obvezno je treba opraviti **najmanj TRI tretiranja** proti ameriškemu škržatku. **OBVEZNO** je tudi spremljanje ulova ameriškega škržatka na rumene lepljive plošče od začetka julija. **Če je na rumeno lepljivo ploščo ulovljen vsaj en škržatek, je treba opraviti še četrto tretiranje.**

Za **PRVO škropljenje** priporočamo uporabo zgoraj navedenih pripravkov. Prednost se daje pripravkoma Mospilan 20 SG in Sivanto prime, ki sta sistemična insekticida z rezidualnim delovanjem. Uporabita se lahko le enkrat v isti rastni sezoni. S pripravkom Movento SC 100 hkrati zatiramo tudi trtno uš. V matičnih vinogradih je potrebno paziti na karečno dobo.

O optimalnem terminu in priporočenih pripravkih za drugo in tretje tretiranje vas bomo obvestili v naslednjih obvestilih.

- **VINOGRADI ZA PRIDELAVO GROZDJA IZVEN RAZMEJENIH OBMOČIJ ZLATE TRSNE RUMENICE**

Izven razmejenih območij zlate trsne rumenice zatiranje ameriškega škržatka v vinogradih za pridelavo grozdja ni obvezno, je pa **priporočljivo opraviti vsaj eno tretiranje**, če je ameriški škržatek v njih navzoč, oziroma, če je populacija velika. V vinogradih je priporočljivo spremljati ulov ameriškega škržatka z rumenimi lepljivimi ploščami.

Občine izven razmejenih območij v SV Sloveniji: Selnica ob Dravi, Ruše, Lovrenc na Pohorju, Podvelka in Ribnica na Pohorju.

- **APLIKACIJA FITOFARMACEVTSKIH SREDSTEV**

Cvetoča podrast v vinogradih mora biti v času tretiranja z insekticidi, zaradi varovanja čebel in drugih opraševalcev, pokošena oziroma mora biti na drug način preprečeno, da bi jo FFS doseglo. Aplikacija mora biti izvedena na način, da se prepreči zanašanje škropilne brozge na sosednje parcele.

Za doseganje večje učinkovitosti delovanja insekticidov priporočamo njihovo uporabo v večernih oziroma nočnih urah. Rastline v času aplikacije ne smejo biti v stresu (npr. vročinski stres), sicer se učinkovitost sredstva lahko zmanjša.

Insekticidov na osnovi a.s. piretrin (Flora verde in Biotip floral) se ne sme uporabljati v vročini in na neposredni sončni svetlobi. Priporoča se uporaba v večernih urah in pri nižjih temperaturah zraka. Ob njihovi uporabi rastline temeljito omočimo tudi na spodnji strani listov, kjer se običajno nahaja ameriški škržatek. Pripravki iz skupine piretroidov za dobro delovanje potrebujejo ustrezen pH in sicer pod 6,5.

Da dosežemo **dobro omočenje rastlin** in povečamo učinkovitost insekticidov, priporočamo povečano porabo vode (vsaj 400 l vode/ha) in uporabo močil. Učinkovitost sredstev za zatiranje ameriškega škržatka je zelo odvisna od učinkovitega nanosa, zato je priporočljiva uporaba klasičnih pršilnikov.

Za pripravek **Movento SC 100** priporočamo samostojno uporabo. Mešanje z drugimi fitofarmaceutskimi sredstvi se odsvetuje zaradi možne zmanjšane učinkovitosti tega sredstva.

OPOZORILO: Vsa sredstva, ki jih uporabljamo za zatiranje ameriškega škržatka, so nevarna za čebele. Pomembno je, da zatiranje ameriškega škržatka opravite šele takrat, ko je trta že povsem odcvetela. Pred škropljenjem odstranite cvetočo podrast. Vsa fitofarmaceutska sredstva je potrebno uporabljati v skladu z navodili za uporabo in navedbami na etiketi ter upoštevati Pravilnik o pravilni uporabi fitofarmaceutskih sredstev (Uradni list RS, št. 71/14 in 28/18).

Več informacij o zlati trsni rumenici in zatiranju ameriškega škržatka najdete na spletni strani Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin: <https://www.gov.si teme/zlata-trsna-rumenica/>

Pred uporabo pripravkov je potrebno prebrati in upoštevati navodila za uporabo, zaradi nevarnosti pripravkov za čebele in predpisanih razdalj od voda I. in II. reda. V primeru uporabe sredstev, nevarnih za čebele, je potrebno cvetočo podrast pokositi in škropljenje opraviti v večernem ali nočnem času, ko so čebele v panjih.